

بود و نمودِ سخن

متن ادبی، بالفتار اجتماعی و تاریخ ادبیات

(نویسنده مقاله‌های ادبی)

دکتر احمد کریمی ختاک

نامک در زبان پهلوی (فارسی میانه) به معنای کتاب و نامه است.
تلفن: ۶۶۴۱۷۶۳۶

بود و تاریخ ادبیات (زیر نظر)
متن ادبی، بافتار اجتماعی و تاریخ ادبیات (زیر نظر)
تألیف: دکتر احمد کریمی

طرح جلد: پرویز بیانی
چاپ دوم: ۱۳۹۸
شمارگان: ۶۰۰ نسخه
قیمت: ۸۲۵۰۰ تومان

ISBN: 978-600-6721-18-7

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۱-۱۸-۷

تمامی حقوق این اثر محفوظ است.
تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی)
بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است.

دفتر فروش: ۶-۶۶۴۷۷۴۰۵ داخلی ۱

سرشناسه : کریمی حکاک، احمد، ۱۳۲۴ -
عنوان و نام پدیدآور : بود و نمود سخن: متن ادبی، بافتار اجتماعی و تاریخ
ادبیات (گزیده مقالات ادبی) / احمد کریمی حکاک.
مشخصات نشر : تهران: نامک، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۶۴۰ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۱-۱۸-۷
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : نمایه.
موضوع : ادبیات فارسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع : مقاله‌های فارسی -- قرن ۱۴
ده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ب ۹ ک ۴ / PIR ۳۳۸۹
رشته بندی : ۴/۶۲ فا ۸
شماره ثبت ملی : ۳۱۵۰۶۰۱

فهرست مطالب

۵	سخن نخست
۷	پیش‌گفتار
۳۳	۱ نژاد، مذهب، زبان تأملی در سه انگاره قومیت در ایران
۵۹	۲ مرغان جان و جهان سیمای سیمرغ در شاهنامه و منطق‌الطیر
۹۱	۳ ادب، اخلاق، اندرز، تربیت و مفهوم در فرهنگ ایران
۱۱۹	۴ پشت رنگ‌های خزان: ربن شعر فارسی در هند
۱۴۹	۵ یاوه‌سرایان، هرزه‌درایان، و شاعران: تحلیلی از سیر پیدایش مقالِ تجدد در شعر فارسی
۱۸۵	۶ ادوارد براون و مسئله اعتبار تاریخی
۲۰۵	۷ پروین اعتصامی، شاعری نوآور: تحلیلی از شعر «سجده بی‌خدا»
۲۳۳	۸ مطبوعات ایران در برابر سانسور از ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷
۲۵۵	۹ یک تجریش است و همین یک آقا: تحلیلی از «کیدالخان» اثر سیمین دانشور
۲۸۵	۱۰ از درشتی جنگ تا ناشکیبایی جان: چشم در چشم مردی که «شلوار تاخورده دارد»
۳۲۵	۱۱ مکان تکاپو، امکان تکامل: تحلیلی از دل فولاد اثر منیرو روانی‌پور
۳۵۹	۱۲ نگاهی بر موفق‌ترین رمان ایرانی در دهه ۱۳۷۰ ش.

۳۹۹	احمد شاملو، شاعری ماندگار	۱۳
۴۱۷	ایکار و پرومته: یادی از احمد شاملو و فریدون مشیری	۱۴
۴۳۷	نقد ادبی در ایران معاصر: فرضیه‌ها، فضاها، و فرآورده‌ها	۱۵
۴۷۵	تاریخچه ترجمه به زبان فارسی	۱۶
	زادگاه زاینده در رویای مسافر کوچیده از وطن: تحلیلی از سه اثر شاهرخ	۱۷
۴۹۷	مسکوب در غربت	
۵۱۹	سیمین، تمثالگر روزگار ما	۱۸
	کعبه در آره بعضی مستفرنگان و فرنگان (از: شادروان استاد محمد جعفر	۱۹
۵۳۹	محبوب)	
	امروز ایران ما: آموخته‌ها و نیاموخته‌های ما: در پاسخ استاد محمد جعفر	۲۰
۵۹۵	محبوب	
۶۲۳	نمایه	

سخن نخست

شاید بتوان گفت که داستان انتشار هر کتاب نیز در خود حکایتی است در کنار محتوای آن که در ذهن مؤلف نقش می‌بندد و، بلند یا کوتاه، خوش یا نه چندان و چنانچه پیرانی مشخص می‌انجامد. در خصوص کتاب حاضر نیز چنین بوده است. نشر پاپ گزیده‌ای از مقالات ادبی مرا در آغاز دوست یگانه‌ام کریم امامی در سال ۲۰۰۲ میلادی، در خلال بازدید کوتاه من از ایران، با من در میان گذاشت و البته بی‌هیچ تردیدی مورد قبول و بلکه استقبال من قرار گرفت. پس از دیدشت آن عزیز در سال ۲۰۰۵، همسر گرامی‌اش گللی امامی کار را با جدایی گزشت و ایامی از اوقاتش را به آن اختصاص داد، که متأسفانه با جدایی ایشان از سال انتشاراتی که در آن کار می‌کرد متوقف شد. یکی دو سال بعد آقای مرتضی هاشمی‌پور از سوی نشر نامک تماس گرفتند و پیشنهاد چاپ این کتاب را با من در میان گذاشتند. دوست دیرینم آقای عبدالحسین آذرننگ نیز پذیرفتند کار ویراستاری و نیز نظارت بر چاپ را سرپرستی کنند، ولی بعداً به دلایلی که هنوز بر من روشن نشده از این کار منصرف شدند.

از سوی دیگر، در آن سال‌ها ممانعت دستگاه دولتی ایران از صدور اجازه نشر کتاب نیز مزید بر علت شد و کار انتشار را به توقف ناخواسته دیگری دچار کرد. سرانجام در خلال یکی دو سال اخیر با کوشش‌های پیگیر نشر نامک و آقای هاشمی‌پور به نظر می‌رسد مانعی در این کار باقی

نمانده باشد. همچنین دوست جوان من آقای دکتر عبدالرسول شاکری نیز زحمت یک دور بازیابی نهایی متن کتاب را برعهده گرفته‌اند. از این فرصت استفاده می‌کنم و از همه نامبردگان بالا سپاسگزاری می‌کنم. تردیدی ندارم که کتاب حاضر کیفیت نهایی خود را فراسوی توش و توان من مرهون عنایت و زحمات این دوستان و همکاران است.

برای من موجب نهایت خوشوقتی است که می‌توانم این کتاب را ر. معروض داوری و ارزیابی جامعه کتابخوانان ایرانی و فارسی‌زبان قرار دهم. امیدوارم دریافت انتقادات و نظریات ایشان باشم. باید اذعان کنم که در تمام دوران زندگی در غربت غربی با مشکل غیاب خوانندگان علاقه‌مند به مقولاتی از آن نوع که من زندگی حرفه‌ای خود را بدان اختصاص داده‌ام روبرو شده‌ام، اما همیشه کم و بیش از نظریاتی که خوانندگان کارهای خردم‌اند داشته‌اند و من از آنها آگاهی یافته‌ام بهره و لذت برده‌ام. در مورد این کتاب نیز چشم امید من به دست و دل و ذهن خوانندگانی دوخته است که آن را با نگاه تیزبینانه خود به بررسی و انتقاد خواهند گذاشت. امیدوارم این کتاب نیز در کنار و در ادامه «طلیعه تجدد در شعر فارسی» راهگشای نقد ادبی روشنفکران و روشنگری باشد که، به گمان من، جوامع فارسی‌زبان همچنان بدان نیاز دارند.

د. دیمی حکاک

لندن، مارس ۲۰۱۵